

**BIZNES ASOSLARI FANINI O‘QITISHNING
ZAMONAVIY YONDASHUVLARI**

Alijonova Barno

Biznes asoslar fani o‘qituvchisi Pop 1-son texnikumi

Annotatsiya: Mazkur maqolada Pop 1-son texnikumida “Biznes asoslari” fanini o‘qitish jarayonida Alijonova Barno tomonidan qo‘llanilayotgan zamonaviy pedagogik yondashuvlar, interfaol metodlar va ularning samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqotda biznes ta’limini rivojlantirish, o‘quvchilarda tadbirkorlik kompetensiyalarini shakllantirish hamda amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirish masalalari yoritilgan. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, loyiha asosida o‘qitish va interfaol metodlar o‘quvchilarning faolligini oshirib, ularning biznes-reja tuzish va iqtisodiy tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: Biznes asoslari, tadbirkorlik, interfaol metodlar, pedagogik yondashuv, biznes-reja, iqtisodiy savodxonlik, kompetensiya, loyiha asosida o‘qitish, moliyaviy bilim, ta’lim samaradorligi.

KIRISH

Hozirgi globallashuv jarayonida iqtisodiy bilimlar va tadbirkorlik ko‘nikmalarini shakllantirish ta’lim tizimining eng muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. “Biznes asoslari” fani o‘quvchilarda moliyaviy savodxonlik, iqtisodiy tafakkur va tadbirkorlik kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Pop 1-son texnikumida faoliyat yuritayotgan Alijonova Barno ushbu fan orqali o‘quvchilarning amaliy biznes ko‘nikmalarini rivojlantirishga alohida e’tibor qaratmoqda. Mazkur maqolada biznes asoslari fanini o‘qitishning zamonaviy yondashuvlari, metodlari va natijalari tahlil qilinadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Biznes asoslarini o‘qitish masalasi bir qator mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan o‘rganilgan. Jumladan, iqtisodiy ta’limda kompetensiyaviy yondashuvlar, amaliy biznes treninglar va loyiha asosida o‘qitish metodlari muhim ahamiyatga ega ekanligi ta’kidlanadi.

Xorijiy adabiyotlarda (J. Schumpeter, P. Drucker) tadbirkorlikni innovatsion jarayon sifatida shakllantirish g‘oyasi ilgari suriladi. Mahalliy tadqiqotlarda esa iqtisodiy bilimlarni o‘quv jarayoniga integratsiya qilish, biznes-reja tuzish va startap g‘oyalarni rivojlantirish masalalari yoritilgan.

Shuningdek, zamonaviy pedagogik adabiyotlarda interfaol metodlar — “case study”, “brainstorming”, “project based learning” kabi yondashuvlar biznes fanlarini o‘qitishda samarali ekanligi ko‘rsatib o‘tilgan.

Tadqiqotda quyidagi usullardan foydalanildi:

- Kuzatish metodi (dars jarayonlari tahlili)
- Amaliy mashg'ulot natijalarini solishtirish

Shuningdek, Pop 1-son texnikumida "Biznes asoslari" fani doirasida qo'llanilayotgan interfaol metodlar va loyiha ishlari o'rganildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Pop 1-son texnikumida "Biznes asoslari" fanini o'qitish jarayoni Alijonova Barno tomonidan zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etilgani o'quvchilarning bilim va amaliy ko'nikmalarini sezilarli darajada oshirganini ko'rsatadi. O'quv jarayonini kuzatish va amaliy mashg'ulotlar natijalarini tahlil qilish shuni anglatadiki, an'anaviy ma'ruza usulidan voz kechib, interfaol metodlarga o'tish fan samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lgan.

Dars jarayonida qo'llanilgan "brainstorming", "case study" va loyiha asosida o'qitish metodlari o'quvchilarning faolligini kuchaytirgan. Xususan, o'quvchilar biznes g'oya ishlab chiqish, uni tahlil qilish va kichik biznes reja tuzish jarayonida mustaqil fikrlash, iqtisodiy tahlil qilish hamda qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirgan. Bu jarayonda o'quvchilarning faqat nazariy bilim bilan cheklanib qolmay, balki real hayotiy vaziyatlarni modellashtirish orqali amaliy tajriba orttirgani aniqlandi.

Tahlillar natijasiga ko'ra, o'quvchilarning darsga qiziqish darajasi sezilarli oshgan. Dars oldi va dars keyingi so'rovnomalar natijalari solishtirilganda, faol ishtirok etish ko'rsatkichi taxminan 35–40% ga oshganligi kuzatildi. Bundan tashqari, guruhlararo loyihalarda qatnashish darajasi yuqori bo'lib, o'quvchilarning jamoaviy ishlash ko'nikmalari rivojlangan.

Amaliy topshiriqlar natijalari shuni ko'rsatdiki, o'quvchilarning aksariyati (taxminan 70–80%) mustaqil ravishda oddiy biznes-reja tuzish, xarajat va daromadni hisoblash hamda bozor talabini tahlil qilishni bajara olgan. Ayrim ilg'or o'quvchilar esa kichik startup g'oyalarini ishlab chiqib, ularni taqdimot shaklida himoya qilish darajasiga yetgan.

Shuningdek, o'qituvchi tomonidan darslarda real hayotiy misollar, mahalliy tadbirkorlar faoliyatidan namunalar va iqtisodiy vaziyatlar tahlili qo'llanilgani o'quvchilarning fanga bo'lgan motivatsiyasini oshirgan. Bu esa nazariya va amaliyot integratsiyasining samarali ishlayotganini tasdiqlaydi.

Umuman olganda, o'tkazilgan tahlil natijalari "Biznes asoslari" fanini zamonaviy yondashuvlar asosida o'qitish o'quvchilarda nafaqat bilim, balki amaliy tadbirkorlik kompetensiyalarini ham shakllantirayotganini ko'rsatadi. Bu esa kelajakda ularning mustaqil biznes yuritish yoki iqtisodiy sohada faoliyat olib borishiga mustahkam zamin yaratadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, Pop 1-son texnikumida Alijonova Barno tomonidan olib borilayotgan “Biznes asoslari” fani o‘qitish jarayoni zamonaviy pedagogik yondashuvlarga asoslangan bo‘lib, o‘quvchilarda tadbirkorlik kompetensiyalarini shakllantirishda muhim rol o‘ynamoqda.

Interfaol metodlar va amaliy topshiriqlar o‘quvchilarning iqtisodiy bilimlarini mustahkamlab, ularni kelajakdagi biznes faoliyatiga tayyorlamoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Drucker P. F. *Innovation and Entrepreneurship*.
2. Schumpeter J. A. *The Theory of Economic Development*.
3. O‘zbekiston Respublikasi Ta’lim to‘g‘risidagi Qonuni.
4. Pedagogika va innovatsion ta’lim metodlari bo‘yicha o‘quv qo‘llanma.
5. Iqtisodiy ta’limni rivojlantirish bo‘yicha ilmiy maqolalar to‘plami.